

Wonderen en Teken

Bert Boersma

Exodus 3:20 Want Ik zal Mijn hand uitstrekken, en Egypte slaan met al **Mijn wonderen**, die Ik in het midden van hetzelfde doen zal; daarna zal hij ulieden laten vertrekken.

Exodus 4:21 En de HEERE zeide tot Mozes: Terwijl gij heen trekt, om weder in Egypte te keren, zie toe, dat gij al **de wonderen** doet voor Farao, die Ik in uw hand gesteld heb; doch Ik zal zijn hart verstokken, dat hij het volk niet zal laten gaan.

Exodus 11:9 De HEERE dan had tot Mozes gesproken: Farao zal naar ulieden niet horen, opdat **Mijn wonderen** in Egypteland vermenigvuldigd worden.

Exodus 11:10 En Mozes en Aäron hebben **al deze wonderen** gedaan voor Farao's aangezicht; doch de HEERE verhardde Farao's hart, dat hij de kinderen Israëls uit zijn land niet trekken liet.

Exodus 34:10 Toen zeide Hij: Zie, Ik maak een verbond; voor uw ganse volk **zal Ik wonderen doen**, die niet geschapen zijn op de ganse aarde, noch onder enige volken; also dat dit ganse volk, in welks midden gij zijt, **des HEEREN werk zien zal**, dat het schrikkelijk is, hetwelk Ik met u doe. **Het werk des Heeren betref uitsluitend het werk ten dienste van Zijn geliefde, dat is Zijn volk Israël.**

Deuteronomium 4:34 Of: of God verzocht heeft te gaan, om Zich een volk uit het midden eens volks aan te nemen, door verzoeken, **door tekenen, en door wonderen**, en door strijd, en door een sterke hand, en door een uitgestrekte arm, en met grote verschrikkingen; naar al hetgeen de HEERE, uw God, ulieden voor uw ogen in Egypte gedaan heeft?

Deuteronomium 6:22 En de HEERE gaf **tekenen**, en grote en kwade **wonderen**, in Egypte, aan Farao en aan zijn ganse huis, voor onze ogen;

Deuteronomium 7:19 De grote verzoeken, die uw ogen gezien hebben, en de **tekenen, en de wonderen**, en de sterke hand, en den uitgestrekte arm, door welken u de HEERE, uw God, heeft uitgevoerd; also zal de HEERE, uw God, doen aan alle volken, voor welker aangezicht gij vreest.

Deuteronomium 26:8 En de HEERE voerde ons uit Egypte, door een sterke hand, en door een uitgestrekte arm, en door groten schrik, en **door tekenen, en door wonderen**.

Deuteronomium 29:3 De grote verzoeken, die uw ogen gezien hebben, diezelve **tekenen en grote wonderen**.

Deuteronomium 34:11 In al **de tekenen en de wonderen**, waartoe hem de HEERE gezonden heeft, om die in Egypteland te doen aan Farao, en aan al zijn knechten, en aan al zijn land;

Richteren 6:13 Maar Gideon zeide tot Hem: Och, mijn Heer! zo de HEERE met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren? en waar zijn al **Zijn wonderen**, die onze vaders ons verteld hebben, zeggende: Heeft ons de HEERE niet uit Egypte opgevoerd? Doch nu heeft ons de HEERE verlaten, en heeft ons in der Midianieten hand gegeven.

Nehemia 9:10 En Gij hebt **tekenen en wonderen** gedaan aan Farao, en aan al zijn knechten, en aan al het volk zijns lands; want Gij wist, dat zij trotselijk tegen hen handelden; en **Gij hebt U een Naam gemaakt**, als het is te dezen dage.

Nehemia 9:17 En zij hebben geweigerd te horen, en niet gedacht aan **Uw wonderen**, die Gij bij hen gedaan had, en hebben hun nek verhard, en in hun wederspanning een hoofd gesteld, om weder te keren tot hun dienstbaarheid. Doch Gij, een God van vergevingen, genadig en barmhartig, lankmoedig, en groot van weldadigheid, hebt hen evenwel niet verlaten.

Job 5:9 Die grote dingen doet, die men niet doorzoeken kan; **wonderen**, die men niet tellen kan;

Job 9:10 Die grote dingen doet, die men niet doorzoeken kan; en **wonderen**, die men niet tellen kan.

Job 37:14 Neem dit, o Job, ter ore; sta, en aanmerk de **wonderen Gods**.

Psalmen 9:2 Ik zal den HEERE loven met mijn ganse hart; ik zal al **Uw wonderen** vertellen.

Psalmen 26:7 Om te doen horen de stem des lofs, en om te vertellen al **Uw wonderen**.

Psalmen 40:6 Gij, o HEERE, mijn God! hebt **Uw wonderen** en Uw gedachten aan ons vele gemaakt, men kan ze niet in orde bij U verhalen; zal ik ze verkondigen en uitspreken, zo zijn zij menigvuldiger dan dat ik ze zou kunnen vertellen.

Psalmen 71:17 O God! Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd aan, en tot nog toe verkondig ik **Uw wonderen**.

Psalmen 72:18 Geloofd zij de HEERE God, de God Israëls, Die alleen **wonderen** doet.

Psalmen 75:2 Wij loven U, o God! wij loven, dat Uw Naam nabij is; men vertelt **Uw wonderen**.

Psalmen 77:12 Ik zal de daden des HEEREN gedenken; ja, ik zal gedenken **Uw wonderen** van oudsher;

Psalmen 78:4 Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden des HEEREN, en Zijn sterkheid, en **Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft**.

Psalmen 78:11 En zij vergaten Zijn daden, en **Zijn wonderen**, die Hij hun had doen zien.

Psalmen 78:32 Boven dit alles zondigden zij nog, en geloofden niet, door **Zijn wonderen**.

Psalmen 88:13 Zullen **Uw wonderen** bekend worden in de duisternis, en Uw gerechtigheid in het land der vergetelheid?

Psalmen 89:6 Dies loven de hemelen **Uw wonderen**, o HEERE! ook is Uw getrouwheid in de gemeente der heiligen.

Psalmen 96:3 Vertelt onder de heidenen Zijn eer, onder alle volken **Zijn wonderen**.

Psalmen 98:1 Een psalm. Zingt den HEERE een nieuw lied; want Hij heeft **wonderen** gedaan; Zijn rechterhand, en de arm Zijner heiligheid, heeft Hem heil gegeven.

Psalmen 105:2 Zingt Hem, psalmzingt Hem, spreekt aandachtelijk van al **Zijn wonderen**.

Psalmen 105:5 Gedenkt **Zijner wonderen**, die Hij gedaan heeft, **Zijner wondertekenen**, en der oordelen Zijnsmonds.

Psalmen 106:7 Onze vaders in Egypte hebben niet gelet op **Uw wonderen**; zij zijn der menigte Uwer goedertierenheid niet gedachtig geweest; maar zij waren wederspanning aan de zee, bij de Schelfzee.

Psalmen 111:4 Zain. Hij heeft **Zijn wonderen** een gedachtenis gemaakt; Cheth. de HEERE is genadig en barmhartig.

Psalmen 119:18 Ontdek mijn ogen, dat ik aanschouwe **de wonderen** van Uw wet.

Psalmen 119:27 Geef mij den weg Uwer bevelen te verstaan, opdat ik **Uw wonderen** betrachte.

Psalmen 135:9 Hij zond **tekenen en wonderen** in het midden van u, o Egypte! tegen Farao en tegen al zijn knechten.

Psalmen 136:4 Dien, Die alleen grote **wonderen** doet; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Jesaja 8:18 Ziet, ik en de kinderen, die mij de HEERE gegeven heeft, zijn tot **tekenen en tot wonderen in Israël**, van den HEERE der heirscharen, Die op den berg Sion woont.

Jeremia 21:2 Vraag toch den HEERE voor ons, want Nebukadnezar, de koning van Babel, strijdt tegen ons; misschien zal de HEERE met ons doen naar al **Zijn wonderen**, dat hij van ons optrekke.

Jeremia 32:20 Gij, Die **tekenen en wonderen** gesteld hebt in Egypteland, tot op dezen dag, **zo in Israël**, als onder andere mensen, en hebt U een Naam gemaakt, als Hij is te dezen dage!

Jeremia 32:21 En hebt Uw volk Israël uit Egypteland uitgevoerd, door tekenen en door wonderen, en door een sterke hand, en door een uitgestrekte arm, en door grote verschrikking.

Daniël 4:2 Het behaagt mij te verkondigen de tekenen en wonderen, die de allerhoogste God aan mij gedaan heeft. (ten dienste van Israël)

Daniël 4:3 Hoe groot zijn Zijn tekenen! en hoe machtig Zijn wonderen! Zijn Rijk is een eeuwig Rijk, en Zijn heerschappij is van geslacht tot geslacht.

Daniël 6:28 Hij verlost en redt, en Hij doet tekenen en wonderen in den hemel en op de aarde; Die heeft Daniël uit het geweld der leeuwen verlost.

Daniël 12:6 En hij zeide tot den Man, bekleed met linnen, Die boven op het water der rivier was: Tot hoe lang zal het zijn, dat er een einde van deze wonderen zal wezen?

Micha 7:15 Ik zal haar wonderen doen zien, als in de dagen, toen gij uit Egypteland uittoogt.

Marcus 13:22 Want er zullen valse christussen, en valse profeten opstaan, en zullen tekenen en wonderen (= valse) doen, om te verleiden, indien het mogelijk ware, ook de uitverkorenen.

Johannes 4:48 Jezus dan zeide tot hem: Tenzij dat gijlieden tekenen en wonderen ziet, zo zult gij niet geloven.

Handelingen 2:19 En Ik zal wonderen geven in den hemel boven, en tekenen op de aarde beneden, bloed en vuur, en rookdamp.

Handelingen 2:22 Gij Israëlietische mannen, hoort deze woorden: Jezus den Nazarener, een Man van God, onder ulieden betoond door krachten, en wonderen, en tekenen, die God door Hem gedaan heeft, in het midden van u (= te midden van het volk Israël), gelijk ook gijzelf weet;

Handelingen 2:43 En een vreze kwam over alle ziel; en vele wonderen en tekene geschieden door de apostelen.

Want door hen waren de tekenen en wonderen voor het volk Israël:

- Hand. 2:14 “Gij Joden en allen, die te Jeruzalem woonachtig zijt”
- Hand. 2:22 “mannen van Israël”
- Hand. 2:29 “mannen broeders”
- Hand. 2:36 “het ganse huis Israëls

Handelingen 4:30 Daarin, dat Gij Uw hand uitstreckt tot genezing, en dat tekenen en wonderen geschieden door den Naam van Uw heilig Kind Jezus.

Handelingen 5:12 En door de handen der apostelen geschieden vele tekenen en wonderen onder het volk; en zij waren allen eendrachtelijk in het voorhof van Salomo.

Handelingen 6:8 En Stefanus, vol van geloof en kracht, deed wonderen en grote tekene onder het volk.

Handelingen 7:36 Deze heeft hen uitgeleid, doende wonderen en tekene in het land van Egypte, en in de Rode zee, en in de woestijn, veertig jaren.

Handelingen 14:3 Zij verkeerden dan aldaar een langen tijd, vrijmoediglijk sprekende in den Heere, Die getuigenis gaf aan het Woord Zijner genade, en gaf, dat tekenen en wonderen geschieden door hun handen.

Handelingen 15:12 En al de menigte zweeg stil, en zij hoorden Barnabas en Paulus verhalen, wat grote tekenen en wonderen God door hen onder de heidenen gedaan had.

2 Korinthiërs 12:12 De merktekenen van een apostel zijn onder u betoond in alle lijdzaamheid, met tekenen, en wonderen, en krachten.

2 Tessalonicensen 2:9 Hem, zeg ik, wiens toekomst is naar de werking des satans, in alle kracht, en tekenen, en wonderen der leugen;

Hebreeën 2:4 God bovendien mede getuigende door **tekenen, en wonderen**, en menigerlei krachten en bedelingen des Heiligen Geestes, naar Zijn wil.

Exodus 4:9 En het zal geschieden, zo zij ook deze twee **tekenen** niet geloven, noch naar uw stem horen, zo neem van de wateren der rivier, en giet ze op het droge; zo zullen de wateren, die gij uit de rivier zult nemen, diezelve zullen tot bloed worden op het droge.

Exodus 4:17 Neem dan dezen staf in uw hand, waarmede gij die **tekenen** doen zult.

Exodus 4:28 En Mozes gaf Aäron te kennen al de woorden des HEEREN, Die hem gezonden had, en al **de tekenen**, die Hij hem bevolen had.

Exodus 4:30 En Aäron sprak al de woorden, die de HEERE tot Mozes gesproken had; en hij deed de **tekenen voor de ogen des volks**.

Exodus 7:3 Doch Ik zal Farao's hart verharden; en Ik zal **Mijn tekenen en Mijn wonderheden** in Egypteland vermenigvuldigen.

Exodus 10:1 Daarna zeide de HEERE tot Mozes: Ga in tot Farao; want Ik heb zijn hart verzwaaard, ook het hart zijner knechten, opdat Ik deze **Mijn tekenen in het midden van hen zette**;

Exodus 10:2 En opdat gij voor de oren uwer kinderen en uwer kindskinderen moogt vertellen, wat Ik in Egypte uitgericht heb, en **Mijn tekenen**, die Ik **onder hen gesteld heb**; opdat gijlieden weet, dat Ik de HEERE ben.

Numeri 2:2 De kinderen Israëls zullen zich legeren, een ieder onder zijn banier, naar de **tekenen** van het huis hunner vaderen; rondom tegenover de tent der samenkomst zullen zij zich legeren.

Numeri 14:11 En de HEERE zeide tot Mozes: Hoe lang zal mij dit volk tergen? En hoe lang zullen zij aan Mij niet geloven, door alle **tekenen**, die Ik **in het midden van hen** gedaan heb?

Numeri 14:22 Want al de mannen, die gezien hebben Mijn heerlijkheid, en **Mijn tekenen**, die Ik in Egypte en in de woestijn gedaan heb, en Mij nu tienmaal verzocht hebben, en Mijner stem niet zijn gehoorzaam geweest;

Deuteronomium 11:3 Daartoe **Zijn tekenen** en Zijn daden, die Hij in het midden van Egypte gedaan heeft, aan Farao, den koning van Egypte, en aan zijn ganse land;

Jozua 24:17 Want de HEERE is onze God; Hij is het, Die ons en onze vaderen uit het land van Egypte, uit het diensthuis heeft opgebracht, en Die deze **grote tekenen voor onze ogen** gedaan heeft, en ons bewaard heeft op al den weg, door welken wij getogen zijn, en onder alle volken, door welker midden wij getrokken zijn.

1 Samuël 10:7 En het zal geschieden, als u deze **tekenen** zullen komen, doe gij, wat uw hand vinden zal, want God zal met u zijn.

1 Samuël 10:9 Het geschiedde nu, toen hij zijn schouder keerde, om van Samuël te gaan, veranderde God hem het hart in een ander; en al **die tekenen** kwamen ten zelve dage.

Psalmen 65:9 En die op de einden wonen, vrezen voor **Uw tekenen**; Gij doet de uitgangen des morgens en des avonds juichen.

Psalmen 78:43 Hoe Hij **Zijn tekenen** stelde in Egypte, en **Zijn wonderheden** in het veld van Zoan;

Psalmen 105:27 Zij deden onder hen de bevelen **Zijner tekenen**, en de wonderwerken in het land van Cham.

Jeremia 10:2 Zo zegt de HEERE: Leert den weg der heidenen niet, en ontzet u niet voor de **tekenen** des hemels, dewijl zich de heidenen voor dezelve ontzetten.

Mattheüs 16:3 En des morgens: Heden onweder; want de hemel is droevig rood. Gij geveinsden! het aanschijn des hemels weet gij wel te onderscheiden, en kunt gij de **tekenen der tijden** niet onderscheiden?

Marcus 16:17 En degenen, die geloofd zullen hebben, zullen deze **tekenen** volgen: in Mijn Naam zullen zij duivelen uitwerpen; met nieuwe tongen zullen zij spreken.

Marcus 16:20 En zij, uitgegaan zijnde, predikten overal, en de Heere wrocht mede, en bevestigde het Woord door **tekenen**, die daarop volgden. Amen.

Lukas 21:11 En er zullen grote aardbevingen wezen in verscheidene plaatsen, en hongersnoden, en pestilentiën; er zullen ook schrikkelijke dingen, en grote **tekenen** van den hemel geschieden.

Lukas 21:25 En er zullen **tekenen** zijn in de zon, en maan, en sterren, en op de aarde benauwdheid der volken met twijfelmoedigheid, als de zee en watergolven groot geluid zullen geven;

Johannes 2:11 Dit beginsel der **tekenen** heeft Jezus gedaan te Kana in Galilea, en heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard; en Zijn discipelen geloofden in Hem.

Johannes 2:23 En als Hij te Jeruzalem was, op het pascha, in het feest, geloofden velen in Zijn Naam, ziende Zijn **tekenen**, die Hij deed.

Johannes 3:2 Deze kwam des nachts tot Jezus, en zeide tot Hem: Rabbi, wij weten, dat Gij zijt een Leraar van God gekomen; want niemand kan deze **tekenen** doen, die Gij doet, zo God met hem niet is.

Johannes 6:2 En Hem volgde een grote schare, omdat zij **Zijn tekenen** zagen, die Hij deed aan de zieken.

Johannes 6:26 Jezus antwoordde hun en zeide: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: gij zoekt Mij, niet omdat gij **tekenen** gezien hebt, maar omdat gij van de broden gegeten hebt, en verzadigd zijt.

Johannes 7:31 En velen uit de schare geloofden in Hem, en zeiden: Wanneer de Christus zal gekomen zijn, zal Hij ook meer **tekenen** doen dan die, welke Deze gedaan heeft? (Het volk **wist** dat de tekenen en wonderen hoorden bij de komende Messias)

Johannes 9:16 Sommigen dan uit de Farizeeën zeiden: Deze Mens is van God niet, want Hij houdt den sabbat niet. Anderen zeiden: Hoe kan een mens, die een zondaar is, zulke **tekenen** doen? En er was tweedracht onder hen.

Johannes 11:47 De overpriesters dan en de Farizeeën vergaderden den raad, en zeiden: Wat zullen wij doen? want deze Mens doet vele **tekenen**. (Daardoor zouden de Joden misschien herkennen wie Jezus werkelijk was, en als de menigte Hem zou geloven, dan zou hun eigen invloed en macht minder worden).

Johannes 12:37 En hoewel Hij zoveel **tekenen** voor hen gedaan had, nochtans geloofden zij in Hem niet;

Johannes 20:30 Jezus dan heeft nog wel vele andere **tekenen** in de tegenwoordigheid Zijner discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek;

Handelingen 8:6 En de scharen hielden zich eendrachtelijk aan hetgeen van Filippus gezegd werd, dewijl zij hoorden en zagen de **tekenen**, die hij deed.

Handelingen 8:13 En Simon geloofde ook zelf, en gedoopt zijnde, bleef gedurig bij Filippus; en ziende de **tekenen** en grote krachten, die er geschiedden, ontzette hij zich.

Romeinen 15:19 Door kracht van tekenen en wonderheden, en door de kracht van den Geest Gods, zodat ik, van Jeruzalem af, en rondom, tot Illyrikum toe, het Evangelie van Christus vervuld heb.

Openbaring 13:13 En het doet grote **tekenen**, zodat het ook vuur uit den hemel doet afkomen op de aarde, voor de mensen.

Openbaring 13:14 En verleidt degenen, die op de aarde wonen, door **de tekenen**, (= valse) die aan hetzelfde toe doen gegeven zijn in de tegenwoordigheid van het beest; zeggende tot degenen, die op de aarde wonen, dat zij het beest, dat de wond des zwaards had, en weder leefde, een beeld zouden maken.

Openbaring 16:14 Want het zijn geesten der duivelen, en zij doen **tekenen**, (= VALSE) welke uitgaan tot de koningen der aarde en der gehele wereld, om die te vergaderen tot den krijg van dien groten dag des almachtigen Gods.

Conclusie

Alle teksten die in de bijbel voorkomen, waar het over **wonderen en tekenen** gaat, gaan deze wonderen en tekenen van de Heere zelf uit. Het zijn de wonderen en tekenen van de Heere zelf, het zijn ZIJN wonderen en tekenen. Behalve als de na-aper van God ook wonderen en tekenen doet, maar dezen zijn vals, en alleen bedoeld om de mensen te verleiden.

Alle beschreven wonderen en tekenen werden gedaan in verband met het volk Israël. Anders gezegd, de wonderen en tekenen hoorden bij dat volk. De Heere zei: “Zie, Ik maak een verbond; voor uw ganse volk **zal Ik wonderen doen**, die niet geschapen zijn op de ganse aarde, noch onder enige volken; also dat dit ganse volk, in welks midden gij zijt, **des HEEREN werk zien zal**, dat het schrikkelijk is, hetwelk Ik met u doe.”

De Heere maakte zich aan Zijn volk bekend door tekenen en wonderen. En hij verzamelde voor Zich een volk door tekenen en wonderen: “om Zich een volk uit het midden eens volks aan te nemen, door verzoeking, **door tekenen, en door wonderen**,

Reeds vanaf Egypte was de Heere bij Zijn volk aanwezig door tekenen en wonderen. De Heere, Zijn volk én tekenen en wonderen zijn eigenlijk een onafscheidelijk drietal.

De Heere wilde toen in Egypte al aan de wereld laten zien dat het volk Israël Zijn volk was. En dat Hij HEERE was van dat volk: “En Gij hebt **tekenen en wonderen** gedaan aan Farao, en aan al zijn knechten, en aan al het volk zijns lands; want Gij wist, dat zij trotselijk tegen hen handelden; **en Gij hebt U een Naam gemaakt**, als het is te dezen dage.”

Dat de tekenen en wonderen bestemd waren voor de Zijnen, voor het volk Israël, blijkt o.a. uit de volgende teksten: (staan allen in bovenstaand stuk)

“Ziet, ik en de kinderen, die mij de HEERE gegeven heeft, zijn tot **tekenen en tot wonderen in Israël**, van den HEERE der heirscharen, Die op den berg Sion woont.”

“Gij, Die **tekenen en wonderen** gesteld hebt in Egypteland, tot op dezen dag, **zo in Israël**, als onder andere mensen, en hebt U een Naam gemaakt, als Hij is te dezen dage!”

“Gij Israëlietische mannen, hoort deze woorden: Jezus den Nazarener, een Man van God, onder ulieden betoond door krachten, en **wonderen, en tekenen**, die God door Hem gedaan heeft, **in het midden van u**, gelijk ook gijzelven weet;”

“En een vreeze kwam over alle ziel; en **vele wonderen en tekenen** geschieden door de apostelen.” (Wij weten ook dat de apostelen zich moesten begeven **naar de kinderen Israëls**)

“En door de handen der apostelen geschieden vele **tekenen en wonderen onder het volk**; en zij waren allen eendrachtelijk in het voorhof van Salomo.”

“En Stefanus, vol van geloof en kracht, deed **wonderen en grote tekenen onder het volk.**”

Ten dienste van Israël

Alle in de bijbel beschreven tekenen en wonderen zijn ten dienste van Israël, of speciaal voor Israël. Altijd wanneer de Heere de Zijnen iets wilde medelen of kenbaar maken, ging dat gepaard met tekenen en wonderen. Dit was heel speciaal het geval toen de Heere Jezus op aarde was temidden van Zijn volk, want toen wilde de Heere echt iets vertellen aan Zijn volk. En de boodschap was, dat het Koninkrijk aanstaande was. Het bestond niet, dat daar geen tekenen en wonderen bij hoorden.

En dat werd door de enkeling toen ook wel verstaan. Zolang het Koninkrijk aangeboden werd, dus tot Handelingen 28:28, golden die regels.

Daarom zijn er heden ten dage NIET van de openlijke manifestaties van tekenen en wonderen. Omdat Gods volk nu terzijde is gezet. De Heere openbaart zich alleen op bovengenoemde wijze **aan Zijn volk**. Het volk Israël. dat eens aan de spits der volkeren zal staan, en dan zullen alle volkeren zien wie hun God is.

Het vervolg van dit artikel is een opsomming van allerlei zaken uit de bijbel waar het gaat over tekenen en wonderen.

“Want indien het woord, door bemiddeling van engelen gesproken, van kracht is gebleken, en elke overtreding en ongehoorzaamheid rechtmatige vergelding heeft ontvangen, hoe zullen wij dan ontkomen, indien wij geen ernst maken met zulk een heil, dat allereerst verkondigd is door de HERE, en door hen die het gehoord hebben, op betrouwbare wijze ons is overgeleverd, terwijl God getuigenis daaraan geeft door **tekenen en wonderen** en velerlei krachten en door de Heilige Geest toe te delen naar Zijn wil.” (Hebr. 2:2 en 3)

De Handelingen periode ging gepaard met **tekenen en wonderen** en krachten, om de boodschap van het Koninkrijk te bekrachtigen. Het Koninkrijk brak toen niet aan wegens de verharding van Israël. Voorafgaande aan de tweede komst van Christus zal de geschiedenis zich herhalen.

Als God klaar is met Zijn plan voor deze tegenwoordige tijd, dan zal de Gemeente geopenbaard worden in Zijn hemelse heerlijkheid. De Here zal verder gaan met de uitvoering van Zijn plan: het herstel van land en volk van Israël en de (zichtbare) oprichting van Zijn Koninkrijk op aarde. Hij neemt eigenlijk de draad van de geschiedenis der volkeren weer op, waar die bijna 2000 jaar (ofte-wel: twee dagen!) geleden is blijven liggen. Als het zover is, zullen ook Israël en de volkeren de Here God roemen om Zijn grote daden: “O HEERE, Gij zijt mijn God, U zal ik verheffen, uw naam loven, want Gij hebt wonderen gedaan, raadsbesluiten uit een ver verleden in waarheid en trouw volvoerd” (Jes. 25:1).

Petrus haalt woorden van Joël aan waarin het gaat om het werk van de Heilige Geest en om de zevenjarige periode voorafgaand aan de openbaring van Christus. Daarbij noemt hij **wonderen** in de hemel boven en **tekenen** op de aarde beneden: bloed en vuur en rookwalm.

De concordantie leert ons dat **wonderen en tekenen** uitsluitend te maken hebben met Gods handelen met Israël. Momenten in de heilsgeschiedenis waarop Hij Zijn koninkrijk aan Israël wil bevestigen, gaan gepaard met **tekenen en wonderen**.

Zegenende en oordelende tekenen en wonderen

Je kunt de **tekenen** en **wonderen** in de Bijbel op verschillende manieren indelen. In de eerste plaats kun je spreken van positieve en negatieve **tekenen en wonderen**. Positief zijn: genezingen, tongen, profetieën, water dat in wijn wordt veranderd, etc. Negatief zijn de oordelen zoals ze in Handelingen 2:19 worden genoemd. Positief of negatief; in beide gevallen komen ze van Godswege en dienen ze om de boodschap aangaande het Koninkrijk kracht bij te zetten.

In het voorgaande hebben we kunnen constateren dat de eerste maal dat we over ‘**tekenen en wonderen**’ lezen (Exod. 7:3) **ons bepaalt bij het volk Israël** aan het einde van de tijd van verdrukking in Egypte. In Deuteronomium 4:34 zegt Mozes dat God Zich een volk nam “uit het midden van een ander volk, door beproevingen, door **tekenen, door wonderen**”. In het daaropvolgende vers zien we het doel hiervan: “Gij (= het volk Israël!) hebt het te zien gekregen, opdat gij zoudt weten, dat de HERE de enige God is, er is geen ander behalve Hij”. De bevrijding van Israël uit Egypte resulteerde in de verbondssluiting. Wanneer de HERE Zijn volk in de band van het (oude, dan wel nieuwe) verbond brengt, gaat dat gepaard met **tekenen en wonderen**. Is Israël daadwerkelijk door middel van het verbond aan de Here verbonden, dan is er sprake van een aan Israël bevestigd Koninkrijk. Dit geldt door heel de Bijbel heen. Niet alleen bij het oude verbond, maar ook als de tijd van het nieuwe

verbond aanbreekt, zien we hetzelfde terug. De Here Jezus deed **tekenen en wonderen**. Zie bijvoorbeeld Johannes 20: "... deze (**tekenen**) zijn beschreven opdat gij gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zoon van God, en opdat gij, gelovende, het leven hebt in Zijn Naam" (vs. 31; vgl. Deut. 4:35).

Niet alleen de Here Jezus Zelf, maar ook Zijn apostelen predikten het Koninkrijk Gods en dus ging ook hun boodschap gepaard met **tekenen, wonderen** en krachten. In de brief aan de Hebreëen (het Hebreeuwse volk) staat: "... hoe zullen wij dan ontkomen, indien wij geen ernst maken met zulk een heil, dat allereerst verkondigd is door de Here, en door hen, die het gehoord hebben, op betrouwbare wijze ons is overgeleverd, terwijl ook God getuigenis daaraan geeft *door **tekenen en wonderen** en velerlei krachten ...*" (Hebr. 2:3 en 4).

Van God en van de satan

De hiervoor beschreven verdeling in positieve en negatieve **tekenen**, zijn beide van God afkomstig. De positieve tekenen zijn zegenend van aard en de negatieve hebben een oordelend karakter. Er is ook nog een andere verdeling mogelijk van **tekenen en wonderen**: er zijn er die van God afkomstig zijn en er zijn er die van Zijn tegenstander afkomstig zijn. Het is opvallend dat op de een of andere manier de duivel altijd probeert de Heer te imiteren. Door de hele Bijbel (en daarmee door de geschiedenis) heen, zien we dat hij op diverse manieren tracht zich als god op te werpen, die dingen bedenkt en doet. God heeft Zijn plan waarin alle dingen Christus zullen worden onderworpen; satan heeft zijn plan waarin de dingen aan de mens der wetteloosheid worden onderworpen. Voor God is Jeruzalem de stad van de grote koning; satan stelt daar Babel tegenover. De Here heeft Zijn Christus, Zijn Gezalfde; satan heeft zijn anti-christus (zijn in-de-plaats-van-Christus). God heeft engelen die Hem dienen in de uitvoering van Zijn plan (met Israël); satan heeft ook zijn engelen, overheden en machten, die hem ten dienste staan. Johannes de Heer noemde in dit verband de duivel 'de aap van God'. Het verwarrende is echter dat hij in veel gevallen het idee van God 'na-aapt', maar de uitvoering van dat idee dikwijls laat plaatsvinden vóór de Heer Zijn plan ten uitvoer brengt. Zo verwacht Israël de Messias van God, maar eerst zal satan zijn messias brengen, waardoor velen verleid zullen worden.

'**Wonderen en tekenen**' in de profetie van Joël

De **wonderen en tekenen** in Handelingen 2 moeten we onder de eerste verdeling 'positief en negatief' scharen. Het gaat hier om **wonderen en tekenen**, oordelend van aard en van God afkomstig. Dit zien we duidelijk in vers 19 als we letten op de cursieve woorden: "En *Ik zal **wonderen** geven* in de hemel boven en tekenen op de aarde beneden: bloed en vuur en rookwalm". Petrus haalt deze woorden van Joël natuurlijk niet zomaar aan; hier speelt niet de voorkeur van Petrus mee. Hij doet dat vol van heilige Geest die immers net was uitgestort. Het waren juist deze woorden die uitgesproken **moesten** worden daar en op dat bijzondere moment, op de Pinksterdag in Jeruzalem ten overstaan van de mannen van Israël. De Joden die te Jeruzalem woonachtig waren, vrome mannen uit alle stammen uit de verstrooiing (Hand. 2:5), hoorden de grote daden Gods verkondigen in de taal waarin ze geboren waren (Hand. 2:8 en 11). Dat betekent dat deze Joodse toehoorders buiten het beloofde land waren geboren en inmiddels in het land waren (vanwege het Pascha) en daar de boodschap aanhoorden. Deze situatie lijkt veel op de huidige situatie in Israël, waar ook vele Joden wonen, die niet in Israël zelf geboren zijn. Enerzijds waren er onder de toehoorders mensen die zich afvroegen wat hier nu eigenlijk aan de hand was; anderzijds waren er ook spotters die zeiden: "Zij hebben te veel zoete wijn gehad!" (Hand. 2:13). En dan staat Petrus op met de elven en spreekt zijn toehoorders aan. De wijze waarop hij ze benoemt, laat ons geen twijfel dat deze woorden (en ook het teken van de tongen) bestemd zijn voor Israël, of ze nu in Arabië, Asia of Judea geboren waren of niet, want voor hen waren de **tekenen en wonderen**:

- *Hand. 2:14 "Gij Joden en allen, die te Jeruzalem woonachtig zijt"*
- *Hand. 2:22 "mannen van Israël"*
- *Hand. 2:29 "mannen broeders"*
- *Hand. 2:36 "het ganse huis Israëls"*

Tussen Hemelvaart en Wederkomst

Over de uitstorting van de heilige Geest zegt Petrus: "... deze mensen zijn niet dronken, zoals gij onderstelt, want het is het derde uur van de dag; maar dit is het, waarvan gesproken is door de profeet Joël." (Hand. 2:15 en 16) Over datgene wat plaatsvond op de Pinksterdag had de Here bij monde van Joël al gezegd: "... Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees." Maar als we alle door Petrus aangehaalde woorden uit de profetie van Joël lezen, dan ontdekken we dat het niet alleen gaat over de uitstorting van de Geest, maar dat Joëls woorden zich uitstrekken tot en met de wederkomst van Christus (het komen van de grote doorluchtige dag des Heren; Handelingen 2:20). Uit Handelingen 1:11 leren we al dat de wederkomst van Christus de verwachting was die gewekt werd vlak na Zijn Hemelvaart. Gedurende de Handelingen tijd zien we telkens weer dat dát de verwachting was: de grote en doorluchtige dag des Heren, Zijn openbaring, **dat stond er te gebeuren**. De in die tijd geschreven brieven laten dat ook zien. Als voorbeelden noemen we:

- *Jac. 5:7 "Hebt dus geduld, broeders, tot de komst des Heren!"*
- *Jac. 5:8 "de komst des Heren is nabij"*
- *Jac. 5:9 "de Rechter staat voor de deur"*
- *1 Petr. 1:7 "de openbaring van Jezus Christus"*
- *1 Tess. 4:16 "de Here (...) zal nederdalen van de hemel"*
- *1 Tess. 4:17 "wij, levenden, die achterbleven" (ook Paulus verwachtte dat dus mee te maken!)*
- *2 Tess. 1:7 "de openbaring van de Here Jezus van de hemel met de engelen Zijner kracht"*
- *1 Kor. 1:8 "terwijl gij uitziert naar de openbaring van onze Here Jezus Christus"*
- *Rom. 2:5 "de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods"*

Feitelijk geven de woorden van Joël op de Pinksterdag uitgesproken niets anders dan een overzicht van de tijd tussen de uitstorting van de geest en de openbaring van Christus (*dat is* de wederkomst van Christus en *dat is* het begin van de dag des Heren; in de taal van het Oude Testament: de dag des HEREN, de dag van Jahweh). Zo beschouwd, kunnen we in Joëls profetie een volgorde van gebeurtenissen ontdekken. Doordat Petrus deze woorden door de Heilige Geest moest uitspreken konden ook zijn toehoorders en de gelovigen in die tijd zicht krijgen op wat er nog allemaal gebeuren moest.

Gebeurtenissen tussen Hemelvaart en Wederkomst

De volgorde in Joëls woorden is:

1. *uitstorting van de Geest met de gevolgen van dien (vers 17 en 18)*
2. **wonderen en tekenen** (oordelend van karakter; vers 19)
3. *verandering aan zon en maan (vers 20a)*
4. *het komen van de dag des HEREN (vers 20b).*

Voor de hele periode tussen Hemelvaart en Wederkomst gold, "dat al wie de Naam des Heren aanroept, behouden zal worden" (vers 21).

Achteraf gezien moeten we zeggen dat punt 2 tot en met 4 nog niet zijn gebeurd. Maar, dat wist men in die tijd niet! Wij (kunnen!) weten dat het getuigenis van de Geest niet aanvaard is door Israel en dat aan het einde van het boek Handelingen de bedeling van het geheimenis begon. In die tijd lag dat anders en was nog onbekend wat thans wel duidelijk is. Laten we voor het gemak er eens van uitgaan dat de huidige fase van het Lichaam van Christus er niet zou zijn. We stellen ons daarbij voor dat we leefden toen Petrus de profeet Joël citeerde en daarbij zei: 'Wat jullie nu zien, dát is het waar Joël al over sprak'. Dan zouden we dit als een profetie zien die vervuld zou worden; Gods' ingelegde volgorde aanvaarden en onze toekomstverwachting daarop baseren. Precies zoals de gelovigen toen ook deden. We zouden Joëls' woorden als een aaneengesloten periode zien. Eerst de

tijd met de gevolgen van de uitstorting van de heilige Geest, de periode waarin het getuigenis te Jeruzalem, te Judea en Samaria en tot het uiterste der aarde zou klinken (zie Hand. 1:8). Deze periode viel samen met de Handelingen tijd en duurde (zo weten we nu) zo'n drieëndertig jaren. Daarna zou er een tijd aanbreken met wonderen en bloed en vuur en rookwalm (letterlijk: walm van rook). Daarna **tekenen**, veranderingen aan zon en maan en vervolgens zou de grote en doorluchtige dag des Heren aanbreken.

Wonderen in de hemel en tekenen op aarde

Aan de tweede fase in Joëls profetie is ook een tijdsduur verbonden. Daar komen we achter door in de Bijbel te zoeken waar bloed, vuur en rook voorkomen. Openbaring in hoofdstuk 8 en 9 beschrijft deze verschijnselen het meest intensief in zeven verzen:

- 8:5 *vuur*
- 8:7 *vuur en bloed*
- 8:7 *vuur en bloed*
- 9:2 *rook*
- 9:3 *rook*
- 9:17 *vuur en rook*
- 9:18 *vuur en rook*

Al deze 'wonderen en tekenen' krijgen hun uitwerking in het land Israël, terwijl de voorbereidselen in de hemel plaatsvinden (Openb. 8:1 en 2).

Joël geeft een actueel overzicht van toen en de nabije toekomst

Petrus gaf door Joël aan te halen op de Pinksterdag in Handelingen 2, een overzicht van de op handen zijnde gebeurtenissen, dat (vanzelfsprekend) past in de uitspraak van de twee mannen in witte klederen: "deze Jezus, Die van u opgenomen is naar de hemel, zal op dezelfde wijze wederkomen." (Hand. 1:10 en 11) Na de uitstorting van de heilige Geest met de zegenrijke gevolgen daarvan (een periode waarvan we nu weten dat deze circa drieëndertig jaar duurde; de zgn. Handelingen tijd), zou de laatste jaarweek van Daniël zijn gekomen; met terstond na de verdrukking van die dagen (de tweede helft van deze jaarweek) de **tekenen** aan onder meer de zon en de maan (zie Matt. 24:29 en Joëls woorden in Hand. 2:20a). Daarna zou de grote doorluchtige dag des HEREN zijn aangebroken (Hand. 2:20b), waarvan de Here Jezus zegt: "... en zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken des hemels, met grote macht en heerlijkheid." (Matt. 24:30b) Zo beschrijft Joël een tijdspanne van zo'n veertig jaren tussen Hemelvaart en Wederkomst

De geschiedenis leert dat de drie laatste dingen van Joëls profetie niet gebeurden. Wel was er de tijd waarin God heilige Geest uitstortte. Ieder die Hem door het geloof toebehoorde, ontving heilige Geest. Dit zien we in Handelingen op verschillende plaatsen: hfdst. 2:3 en 4 (de Pinksterdag te Jeruzalem); 8:17 (gelovigen te Samaria); 9:17 (Saulus); 10:44 (Cornelius en de zijnen); 13:52 (discipelen te Antiochië); 15:8 (een terugblik) en 19:6 (ongeveer twaalf mannen te Efeze). Het hele boek Handelingen wordt zo in Handelingen 2:17 en 18 samengevat. Deze laatste dingen gebeurden niet, omdat het getuigenis van de Heilige Geest niet werd aanvaard. Meer dan dertig jaar werd Israël door de Heilige Geest bepaald bij het heil Gods: in Jeruzalem, in het land en tot ver daarbuiten (Hand. 1:7 en 8). Al die tijd was de tempel er en had de laatste jaarweek van Daniël 'naadloos' aan kunnen sluiten op die periode van Handelingen.

Na de uiteindelijke afwijzing van het heil door Israël als volk, klonken voor de derde maal in Israëls geschiedenis de woorden van Jesaja: "Ga heen tot dit volk en zeg: "Met het gehoor zult gij horen en gij zult het geenszins verstaan, en ziende zult gij zien en gij zult het geenszins opmerken; want het hart van dit volk is vet geworden, en hun oren zijn hardhorend geworden, en hun ogen hebben zij toegesloten, opdat zij niet zien met hun ogen en met hun oren niet horen en met hun hart niet verstaan en zij zich bekeren, en Ik hen zou genezen"(Hand. 28:26 en 27; Jes. 6:9 en 10; Matt. 13:14 en

15) Waarna Paulus zegt: “Het zij u dan bekend, dat dit heil Gods aan de heidenen gezonden is; die zullen dan ook horen!”

De toekomst

Hoe we het ook wenden of keren, de voorzeggingen door Joël (en van vele andere profeten), zullen hoe dan ook in vervulling gaan. Waarschijnlijk breekt er opnieuw een voorbereidingstijd aan voor Israël op weg naar het Koninkrijk dat aan Israël bevestigd zal worden. Daarbij zal het volk bestaan uit een gelovig en een ongelovig deel, die meer en meer tegenover elkaar komen te staan. Tegelijkertijd zullen de gelovigen proberen de anderen door hun getuigenis over te halen ook de rust van God in te gaan en de Messias, Jezus van Nazareth, te aanvaarden. Het ongelovige deel zal uiteindelijk vallen voor de verleiding. Er zal gedurende een (jaar)week een verbond zijn, dat een verbond met de verkeerde messias zal blijken te zijn. Het gelovige Israël (het Israël Gods) zal met volharding uitzien naar het moment dat Christus Zich zal openbaren om Zijn verbond met Zijn volk te sluiten.

Daarvoor zal in de tijd van voorbereiding opnieuw het Koninkrijk gepredikt worden en **dan** zal de Here door **tekenen en wonderen** en krachten, Zijn Woord kracht bijzetten. Net zoals dit het geval was tijdens de in Handelingen beschreven periode. Daarin, of misschien wel daarvoor, zal er een heiligdom herbouwd gaan worden, zullen er Israëlieten in Israël zijn die niet in het land zelf geboren zijn en zal Jeruzalem onder bestuur van een buitenlandse mogendheid komen te staan. Kortom de situatie zoals die er was op het moment van de (eerste) uitstorting van heilige Geest in Handelingen 2. Allemaal tekenen der tijden waar (deels) het wachten nog op is, maar waarvan we de contouren reeds zien. De materialen om de tempel te herbouwen zijn immers grotendeels verzameld! Voor Jeruzalem wordt al tientallen jaren koortsachtig naar een oplossing gezocht. In dit alles blijkt dat Gods Woord eeuwig standhoudt. Geen jota of tittel zal vergaan. Volgens het volmaakte plan van God zullen de dingen verlopen, en zij die geloven mogen zich erin verheugen.

“Maar de rechtvaardigen verheugen zich, zij juichen voor Gods aangezicht en zijn blijde met vreugdebetoon. Zingt Gode, psalmzingt Zijn Naam...” (Ps. 68:4 en 5a).

In Psalm 98:1: *“Zingt de HERE een nieuw lied, want Hij heeft **wonderen** gedaan, zijn rechterhand en zijn heilige arm gaf Hem zege”.*

De aardse bediening van Christus ging gepaard met vele **wonderen en tekenen**, als bewijs van het feit, dat Hij de beloofde Messias was. Hij voldeed helemaal aan het signalement, dat God had neergelegd in het profetisch Woord. Dat blijkt ook zo mooi uit Mattheüs 11 waar we lezen over Johannes de Doper, die zijn discipelen naar Jezus zendt om te vragen of Hij de beloofde Messias is: “En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Gaat heen en boodschapt Johannes wat gij hoort en ziet....

Vandaag baseren velen hun gedachten en leringen voornamelijk op de Evangeliën; zij hechten (te)veel waarde aan uiterlijke dingen, **tekenen en wonderen**, enz. Wat Paulus als de minste der geestelijke gaven aanduidt, beschouwen zij als de hoogste.

In de laatste dagen staat Christus en Zijn liefde niet in het middelpunt van de geloofsbeleving! De mens staat dan centraal met zijn eigenliefde. De gelovige van de laatste dagen wil genieten. **Hij wil geestelijke entertainment**. Hij wil in vervoering gebracht worden. Hij wil **wonderen en tekenen** zien. Hij wil ervaren. Hij wil gezichten zien. Hij wil het mysterie en de fabels, die zijn hart kunnen bevredigen. Zo wil de massa in de laatste dagen haar godsdienst hebben: ‘krachten, **tekenen en wonderen** en fabels’.

Aan de ene kant wil men heden ten dage een mysterie- en mirakel-geloof wat het hart bevredigt en de mens steeds opnieuw een geestelijke kick geeft. Aan de andere kant wil men genieten in deze wereld en zich overgeven in hartstocht aan allerlei onreinheid en schandelijke lusten.

De liefde is het kenmerk van de bedeling van de verborgenheid. Volgens 1 Korinthe 13 zou na de Handelingen periode veel afgedaan hebben, **verstommen en ophouden**, maar geloof, hoop en liefde zouden blijven bestaan. ‘Deze drie’, zegt Paulus, ‘maar de meeste van deze is de liefde’ (1 Kor. 13:13). Zonder die liefde zijn wij niets en zijn onze werken, hoe mooi en goed, niets waard. Die

liefde heeft de christen in de laatste dagen ingewisseld voor een liefde voor de tegenwoordige, boze aïoon.

Veel gebrek aan inzicht ontstaat doordat men DE LIEFDE TOT DE WAARHEID heeft verlaten.

Paulus' oudste brieven heeft hij geschreven in een periode van ongeveer zeven jaar, en wel gedurende de tijd die het Boek der Handelingen beschrijft. Toen volgde een tijd van rust voor Paulus' pen. Ongeveer van 4 jaar. Gedurende die tijd schreef Paulus niet aan de Gemeenten. Hij was eerst twee jaar gevangen te Cesarea en daarna twee jaar te Rome. Kort na zijn aankomst daar spreekt hij het oordeel uit over Israël buiten het land en sluit hiermee voor lange eeuwen de deur van het Koninkrijk der hemelen voor Israël toe. Hij citeert voor de derde maal Jesaja 6:9 en 10, iets wat Christus reeds tweemaal gedaan had (Matt. 13:14, 15 en Joh. 12:40). Dit maakt een eind aan Israël's voorrangbehandeling. Israël wordt terzijde gezet, de nationale voorrechten houden op. Het "eerst de Jood" (Rom. 1:16) verdwijnt. Tevens houdt de prediking van het aan Israël op te richten Koninkrijk der hemelen op. De gaven, talen, **tekenen, wonderen**, profetieën van 1 Kor. 12 worden "**te niet gedaan**" (1 Kor. 13). Van nu af begint iets nieuws, de bedeling van het geheimenis (of: verborgenheid – zie Efe. 3:9 SV).

Mozes was de middelaar van het Oude Verbond der wet. Zijn optreden wordt ook gekenmerkt door wonderen en tekenen. Het 'begin van zijn tekenen' werd gevormd door de verandering van water in... bloed (zie Exod. 7:14 e.v.).

De apostel Petrus tot zijn volksgenoten en leiders: "Mannen van Israël, hoort deze woorden: Jezus de Nazoreeër, een man, u van Gods wege aangewezen door krachten, **wonderen en tekenen**, die God door Hem in uw midden heeft verricht, zoals gij zelf weet, deze, naar de bepaalde raad en voorkennis, van God uitgeleverd, hebt gij, door de handen van wetteloze mensen aan het kruis genageld en gedood. God evenwel heeft Hem opgewekt, want Hij verbrak de weën van de dood, naardien het niet mogelijk was, dat Hij door hem werd vastgehouden" (Hand. 2:22-24).

Het Verbond gesloten

Nadat God Zijn Heerlijkheid heeft laten voorbijgaan (Christus!) lezen we: "Mozes knielde haastig ter aarde, boog zich neder en zeide: Indien ik genade in Uw ogen gevonden heb. Here, dan ga toch de Here in ons midden, want het is een hardnekkig volk, maar vergeef ons onze ongerechtigheden en onze zonden; neem ons als erfdeel in bezit." (Ex. 34:8, 9) Na deze schuldbelijdenis staat er dan in vers 10: "Hij zeide: zie, Ik sluit een Verbond; in het bijzijn van uw gehele volk zal Ik **wonderen** doen, zoals niet gewrocht zijn op de gehele aarde en bij al de volken; het gehele volk in wiens midden gij zijt, zal het werk des HEREN zien, want ontzagwekkend is wat Ik met u doe."

Psalm 96 "Zingt de HERE, gij ganse aarde,
boodschapt Zijn heil van dag tot dag.
Vertelt onder de volken Zijn heerlijkheid,
onder alle natiën Zijn wonderen.
Want de HERE is groot en zeer te prijzen,
geducht is Hij boven alle goden;
want alle goden der volken zijn afgoden,
maar de HERE heeft de hemel gemaakt;
majesteit en luister zijn voor Zijn aangezicht,
sterkte en vreugde in de plaats waar Hij woont".

De discipelen stellen bijvoorbeeld in Handelingen 1:6 de vraag: "Here, herstel Gij in deze tijd het koningschap (of: koninkrijk) **voor Israël?**" Er is dus kennelijk een tijd(stip) waarop dat koningschap hersteld wordt. Vraag is alleen: wanneer? Uit het vervolg van Handelingen blijkt, dat het herstel in die dagen niet heeft plaatsgevonden en uitgesteld is tot in de toekomst. Dat betekent dat ook de teksten die betrekking hebben op dat (herstelde) koningschap pas vervuld worden in de toekomst... Klinkt logisch, maar blijkt in de praktijk niet zo voor de hand te liggen. Eén voorbeeld: de prediking van het evangelie van het Koninkrijk ging gepaard met **tekenen en wonderen**. **Het koninkrijk is na de verwerping van de Koning en de terzijdestelling van Israël (Hand. 28:28) verborgen** en toch

worden – ook vandaag – de **tekenen en wonderen** sterk gepropageerd. Vaak ondersteund met bovengenoemde uitspraken. En inderdaad, de Bijbel zegt, ja Jezus zegt het Zelf: “Gaaf en predikt en zegt: Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen. Geneest zieken, wekt doden op, reinigt melaatsen, drijft boze geesten uit. Om niet hebt gij het ontvangen, geeft het om niet.” (Matt. 10:7 en 8) Wie ook vers 5 en 6 erbij leest komt al gauw tot de ontdekking, dat deze woorden een speciale setting hebben en dus niet zomaar **op deze tijd** van het verborgen Koninkrijk mogen worden toegepast. Altijd moeten we ons afvragen: Tegen wie werd dat gezegd?

Duivels

We kunnen nog een stap verder gaan. Dergelijke uitspraken kunnen zelfs een duivelse achtergrond hebben! Het woord ‘duivel’ is de vertaling van het Griekse ‘diabolos’ en betekent letterlijk: door-elkaar-werper. Het is de tegenstander er alles aan gelegen om Gods woorden door elkaar te husselen, ze uit de context los te maken en zo mensen te misleiden. ***Satan deinst er niet voor terug om met woorden der waarheid zijn leugen te propageren.*** Hij heeft slechts het doel om twijfel te zaaien aan het heilig Woord van God. Denk aan de list waarmee hij Eva verleidde: “God heeft zeker wel gezegd...” (Gen. 3:1) In Lukas 4 lezen we over de verzoeking van Jezus in de woestijn. De Here Jezus pareert de aanvallen van de duivel door het Woord van God te citeren. Met de woorden van Efeze 6:17 gesproken, hanteert de Heiland het ‘zwaard des Geestes’, dat is het Woord van God. Als de duivel geen vat op Hem krijgt schroomt hij niet het Woord van God erbij te nemen: “En hij leidde Hem naar Jeruzalem en stelde Hem op de rand van het dak des tempels en hij zeide tot Hem: Indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelf dan vanhier naar beneden; want er staat geschreven: Aan zijn engelen zal Hij opdracht geven aangaande u om u te behoeden, en: Op de handen zullen zij u dragen, opdat gij uw voet niet aan een steen stoot. En Jezus antwoordde en zeide tot hem: Er is gezegd: Gij zult de Here, uw God, niet verzoeken.” Nota bene: Gods Woord wordt gebruikt (lees: misbruikt) om duivelse plannen uit te voeren!

Waarheid

Het is voor Gods kinderen van het allergrootste belang om Gods woorden aandachtig en nauwgezet te onderzoeken en daarbij ook goed te letten op het verband en de context waarin zij voorkomen. Doen zij dat niet, dan is hun inzicht niet gebaseerd op de *volle* waarheid en kunnen zij zelfs een gemakkelijke prooi worden voor de tegenstander.

In Efeze 6:14 zegt Paulus: “Stelt u dan op, uw lendenen omgord met de waarheid...” De gordel der waarheid is niet voor niets het eerste onderdeel van de wapenrusting Gods “...om stand te kunnen houden tegen de verleidingen (Gr.: methodes) des duivels.” (vers 11)

“GROOT EN WONDERBAAR ZIJN UW WERKEN,
HERE GOD, ALMACHTIGE...”
(Opb.15:3)

Dag des HEREN

De profetie van Joël spreekt over de gebeurtenissen met betrekking tot de Dag des HEREN, waarin de Here Zijn verlossende heerschappij zal openbaren. De macht en de heerlijkheid van God zullen zichtbaar worden, voor het oog van Israël en de volkeren, zoals ook tot uitdrukking komt in de naam van de profeet, Joël (= Jahweh is God). Het is Zijn Dag, waarin Zijn naam koninklijke eer zal ontvangen: “Zie, er komt een Dag voor de HERE... en de HERE zal Koning worden over de gehele aarde; te dien dage zal de HERE de enige zijn en Zijn naam de enige” (Zach. 14:1 en 9).

De komst van de Dag des HEREN zal worden ingeleid met **wonderen** “in de hemel en op de aarde.” Het zal een tijd zijn van oordeel en ook van zegen. Beide hebben in de eerste plaats betrekking op het volk van Israël. Het is de tijd van benauwdheid voor Jakob, maar ook van zijn uitredding en herstel. Het volk zal de heerlijke roeping van God gaan vervullen als “een koninkrijk van priesters en een heilig volk” (Exod. 19:16).

Waarschuwing

We leven vandaag in een tijd, waarin de tegenstander niet stil zit. Integendeel, de satan doet zich voor als een engel des lichts (2 Kor.11:14) en heeft zijn schijn-apostelen uitgezonden: leraren, predikers, evangelisten... om mensen te verleiden en te misleiden!

In 2 Tessalonicenzen 2 zegt de Bijbel, dat het “geheimenis der wetteloosheid” reeds in werking is. De komst van de ‘mens der wetteloosheid’ staat voor de deur en “diens komst is naar de werking des satans met allerlei krachten, **tekenen** en bedrieglijke **wonderen**...” (vers 9). Het geheimenis der wetteloosheid is de verborgen werking van satan, de macht der duisternis. Hij doet in het geheim zijn werk, *totdat* straks de wetteloze zich *zal* openbaren. En: hij doet in het geheim zijn werk, *zodat* straks de wetteloze zich *kan* openbaren. Het woordje ‘bedrieglijk’ in vers 9 is de vertaling van het Griekse ‘pseudous’, waarin wij het woord ‘pseudo’ herkennen. Meestal wordt dit vertaald met ‘leugen’, soms ook met ‘vals’. **Bedrieglijke wonderen zijn dus wonderen van de leugen**, bedoeld om mensen te misleiden. God heeft Zijn profeten, de satan heeft zijn valse profeten. God heeft Zijn apostelen, de satan heeft zijn schijnapostelen. God heeft Zijn dienaren der gerechtigheid, de satan heeft zijn dienaren die zich als zodanig voordoen. Wat satan doet lijkt dus net echt (zie bijv. Hand. 16:16-18) en is nauwelijks te onderscheiden. Sterker nog: **het is eenvoudig niet te onderscheiden als we afgaan op wat we zien of horen!** Alleen door het kennen van Gods Woord is geestelijk onderscheid mogelijk. De ‘werking des satans’ wordt in vers 9 verklaard als “...allerlei krachten, tekenen en bedrieglijke **wonderen**”. Dezelfde woorden komen wij vaker tegen in de Bijbel in verband met het werk van God (zie bijv. Hand.2:22, Rom.15:19 en Hebr.2:4). Deze dingen zijn verbonden met de prediking van het Koninkrijk (vgl. Matth.10:1-8 en Marc.16) en behoren bij de “krachten van de toekomstige eeuw” (Hebr.6:5), waarin het Koninkrijk zal worden geopenbaard. In de praktijk betekent dat: genezingen, opwekken van doden, boze geesten uitdrijven, spreken in tongen, handen opleggen, enzovoort. Van precies dezelfde dingen bedient satan zich in zijn verleidend werk. **Uiterst bedrieglijk**. En hij werkt, uiteraard, graag met pseudoniemen!

In de Naam van Jezus...

Wij moeten ons vandaag dan ook ernstig afvragen of alles wat doorgaat voor ‘christelijk’, ‘evangelisch’, of ‘manifestaties van de Geest’, ‘geestelijke opwekking’, en noem maar op, wel *echt* is. Persoonlijk ben ik ervan overtuigd, dat heel veel van wat als Gods werk geproclameerd wordt in onze dagen, niets anders is dan **de valse, pseudo-activiteit van de tegenstander**. Het gebruik van allerlei bijbelse termen geeft geen enkele garantie dat het ‘goed’ is, zelfs niet het noemen van de Naam van de Here God of Jezus. Denk bijvoorbeeld aan de woorden van de Heiland in Mattheüs 7: 21-23. Gelukkig oordeelt God nog niet vandaag. Het is nog altijd de dag der genade, waarin God op verborgen wijze werkt door Zijn Woord en Geest, tot uitroeping van de Gemeente, het Lichaam van Christus. Ons enige houvast is het Woord, door Gods Geest geïnspireerd. Dat is onze maatstaf. Het is daarom zo belangrijk om de Bijbel te lezen en te bestuderen, en je af te vragen: wat is Gods *wil* in deze tijd, de bedeling der genade Gods? (vgl. Kol. 1:9,10).

Voorzichtig

En laten wij, juist nu de satan zijn verleidende werkzaamheden vermenigvuldigt in allerlei occulte zaken, en pseudo-christelijke activiteiten, toch vooral voorzichtig zijn!

Voorzichtig met ‘allerlei krachten, **tekenen en wonderen**’, wel te verstaan. Want het Woord mogen wij altijd en overal duidelijk en krachtig verkondigen. En de wereld heeft het niet nodig te horen van allerlei bijzondere belevenissen, hoe waarachtig die ook kunnen zijn. Wat de wereld nodig heeft is de duidelijke prediking van het Woord, van het Evangelie van de Here Jezus Christus, die gestorven is voor de zonde. Wiens bloed vergeving schenkt aan elke zondaar, die vol zondebesef tot Hem komt en voor altijd gered kan worden!

Hoe belangrijk ons gevoelsleven ook is in het dagelijks (geloofs)leven, het geloof behoort **boven** het gevoel te staan. En geloven is: vertrouwen op wat God zegt. Het geloof is “de zekerheid der dingen, die men hoopt, en het bewijs der dingen, die men niet ziet” (Hebr.11:1). Het gaat niet om allerlei zichtbare, uiterlijke zaken, maar vooraleer om wat God zegt in Zijn Woord. Daar gaat het om, dat is de eerste en de laatste toetssteen. Laten we daarom met elkaar bidden, dat het Woord der waarheid toch vooral aan het woord mag komen!

Hij kwam tot het Zijne, namelijk Israël, doch de Joden hebben Hem niet aangenomen, dat wil zeggen, niet allemaal. Velen waren (en bleven) ongelovig, hoewel de Here Jezus er door **tekenen en wonderen** alles aan deed om te laten zien, dat Hij de beloofde Messias was, de Redder van Zijn volk.

Velen vallen van het geloof af en begeven zich tot allerlei wind van leer. Vele voorbeelden zijn vandaag de dag te noemen, die de ontstellende toename en verbreiding van allerlei occulte zaken zouden kunnen staven. Denk aan de vele boeken die over dit onderwerp handelen. Denk aan de belangstelling in de media voor bovennatuurlijke zaken. En wat te denken van zoveel alternatieve genezers, en van de vele lichaams- en geestontspannende clubs: yoga, sensitivity-training, transcendente meditatie, enz., enz. Keuze genoeg. **Ook dichterbij, op het kerkelijk erf, is men steeds meer geneigd zich te richten op de gevoelskant van het geloof.** Men strekt zich uit naar bijzondere ervaringen, waarin God Zich zou manifesteren. Dit vormt voor de tegenstander een gemakkelijke ingang om mensen te misleiden met “allerlei krachten, **tekenen en bedrieglijke wonderen**” (2 Tess. 2:9). Temeer omdat deze hang naar beleving in de praktijk de bestudering van Gods Woord overstijgt. En als mensen eigenlijk niet meer weten wat de Bijbel zegt, krijgt de tegenstander vrij spel!

De satan beschikt over allerlei krachten, waarmee hij bedrieglijke **tekenen en wonderen** kan verrichten (Matt. 24:24, Hand. 8:9-23, 2 Tess. 2:9, Openb. 13:13, 14). De duivel is Gods imitator. Vergelijk Exodus 7:11, 22; 8:7. De tovenaars van Egypte handelen in opdracht en als instrument van satan, Mozes in opdracht en als instrument van God. Vooral als de toverij onder een vrome dekmantel geschiedt, hebben velen het niet in de gaten (soms ook de tovenaars zelf niet), dat het uit de duivel is en denkt men, dat hij door middel van Goddelijke krachten (krachten als gave van God) **tekenen en wonderen** doet (Hand. 8:9-11), satan doet zich graag als een engel des lichts voor!

Tekenen en wonderen zijn ‘in’, tenminste, in een deel van christelijk Nederland (en ook daarbuiten). Vele manifestaties worden aan de Geest van God toegeschreven. Het is dan ook belangrijk te ontdekken of er een bijbels kader is, waarin de ‘**tekenen en wonderen**’ staan. Uiteraard laten we ons daarbij leiden door wat Gods Woord erover zegt!

De Bijbel als leidraad

Ook buiten het christelijke kader vinden allerlei ‘spirituele’ manifestaties plaats, die in de praktijk vaak niet echt te blijken te verschillen in hun praktische uitwerking. In dit artikel spreken we alleen over dat wat zich onder christenen afspeelt, en dan ontdekken we dat deze ‘verschijnselen’ (die overigens beslist niet alleen van deze tijd zijn!) voornamelijk bij een bepaalde groep plaatsvinden. Degenen, die er geen deel aan hebben, twijfelen soms: ‘Ben ik te nuchter?’, ‘Ben ik teveel op het verstand gericht?’, ‘Moet ik mijn gevoel meer laten spreken?’, ‘Laat ik mijn emoties wel de vrije loop?’ En ga zo maar door.

De Bijbel laat zien dat ‘**tekenen en wonderen**’ niet alleen voorkomen bij ‘emotionele’ mensen. Wanneer de Geest werkzaam is, blijken bijvoorbeeld ‘allen’ vervuld te worden en in talen te spreken (Hand. 2:4). **Deze ‘allen’ zijn dan gelovigen uit Israël of gelovigen die deel hebben gekregen aan het ‘burgerrecht Israëls’.** En tekenen zijn op hun beurt bedoeld voor het (verstrooide) volk van Israël (Hand. 2:5, 8 en 1 Kor. 14:21 - dit volk). “Immers”, zegt Paulus, “de Joden verlangen tekenen ...” (1 Kor. 1:22).

Zoals gezegd: Het is belangrijk te ontdekken of er een bijbels kader is, waarin de ‘**tekenen en wonderen**’ staan. Daarbij moeten we ons afvragen wat Gods Woord zegt, zeker wanneer we ons een bijbels gefundeerde mening willen vormen. Is het Woord inderdaad ons richtsnoer of laten wij ons

sturen door de ‘verhalen’ of ‘ervaringen’ van anderen? (In het midden gelaten of deze waar of onwaar zijn).

Dit artikel draagt de titel “**Wonderen en Tekenen**”, en is voornamelijk gebaseerd op de schriftplaatsen waar we deze beide woorden *samen* tegenkomen. Het woord ‘wonder’ komt in het Nieuwe Testament overigens alleen voor in samenhang met het woord ‘teken’.

De basis van het bijbelse kader

De eerste maal dat we over ‘**tekenen en wonderen**’ lezen, is Exodus 7. De Schrift bepaalt ons hier bij het volk Israël aan het einde van de tijd van verdrukking in Egypte. De HERE zegt tegen Mozes, dat Hij Zijn volk uit het midden der Egyptenaren zal weggeleiden (vs. 5). Mozes krijgt daarin een bijzondere taak van God. Maar het is de HERE Zelf, Die Zijn **tekenen en wonderen** talrijk zal maken in het land Egypte (vs. 3). Wanneer u de geschiedenis verder leest in Exodus 7-12, zult u ontdekken, dat een deel van de **wonderen** ook door de Egyptische wijzen en tovenaars werden verricht (Exod. 7:11, 22 en 8:7 en 18). Ook het Nieuwe Testament spreekt van **tekenen en wonderen** die verricht worden **buiten** God om (Matt. 24:24; Marc. 13:22 en 2 Tess. 2:9). *De manifestatie van tekenen en wonderen zijn op zich dus geen bewijs van de werking van Gods Geest!*

In de context van Exodus 7 blijken de verschijnselen plaats te vinden in relatie tot het werk van God en Zijn volk. Door **tekenen en wonderen** heen nam Hij hen bij de hand, om hen uit Egypte te leiden, om vervolgens een verbond met hen te sluiten (Jer. 31:32; de Statenvertaling laat hier meteen zien dat het verbond tussen God en Zijn volk een huwelijksverbond is).

Zo wordt in de schriftplaats waar de uitdrukking ‘**tekenen en wonderen**’ de eerste maal voorkomt, meteen al de basis gelegd voor **het bijbelse kader** van deze manifestaties: Wanneer de HERE Zijn volk in de band van het (oude, dan wel nieuwe) verbond brengt, gaat dat gepaard met **tekenen en wonderen**.

Het doel van ‘**tekenen en wonderen**’

In Deuteronomium 4:34 wijst Mozes terug naar de geschiedenis van de uittocht uit Egypte. God nam Zich een volk “uit het midden van een ander volk, door beproevingen, **door tekenen, door wonderen**”. In vers 35 zien we het doel hiervan: “Gij (= het volk Israël!) hebt het te zien gekregen, opdat gij zoudt weten, dat de HERE de enige God is, er is geen ander behalve Hij”. De eerder aangehaalde tekst uit Jeremia 31 liet al zien dat Israël het (eerste / oude) verbond verbroken heeft. Ook als we het Nieuwe Testament lezen (in verband met het nieuwe verbond), zien we dat **het doel** van **tekenen en wonderen** niet veranderd is: “Indien gijlieden geen **tekenen en wonderen** ziet, zult gij niet geloven” (Joh. 4:48). Het is de Here Jezus Zelf, Die dit zegt. Zijn bediening onder het Hebreeuwse volk wordt dan ook gekenmerkt door ‘tekenen en wonderen’. Bij voortduring werden mensen genezen. Waarom? Wat was het doel?

Het stond al in Deuteronomium 4:35. Lees ook Johannes 20: “... deze (**tekenen**) zijn geschreven opdat gij gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zoon van God, en opdat gij, gelovende, het leven hebt in Zijn Naam” (vs. 31).

Het Koninkrijk Gods op aarde

De Here Jezus deed dit alles in het kader van de prediking van het Koninkrijk Gods. Ook Zijn apostelen gaf Hij opdracht met dezelfde prediking rond te trekken. In de brief aan de Hebreëen (het Hebreeuwse volk) lezen we: “... hoe zullen wij dan ontkomen, indien wij geen ernst maken met zulk een heil, dat allereerst verkondigd is door de Here, en door hen, die het gehoord hebben, op betrouwbare wijze ons is overgeleverd, terwijl ook God getuigenis daaraan geeft door **tekenen en wonderen** en velerlei krachten ...” (Hebr. 2:3 en 4). Zo sluit deze brief aan bij de prediking van het Koninkrijk van de Here Jezus Christus en Zijn apostelen.

Verderop in de Hebreeën brief worden de lezers erbij bepaald niet het voorbeeld te volgen van het volk onder het oude verbond (zij konden door ongeloof niet ingaan in de rust van het beloofde land), maar nu *door geloof* de sabbatsrust in te gaan (zie Hebr. 4:9). Het is de rust die geopenbaard wordt in de *toekomstige eeuw*, wanneer het Koninkrijk Gods zichtbaar op aarde gevestigd wordt. Het Koninkrijk Gods is in de eerste plaats het 'koningschap voor Israël' (vgl. Hand. 1:6).

Handelingen

Het boek Handelingen toont aan, dat de Here gedurende de tijd, die in dit boek beschreven wordt, in de eerste plaats Israël op het oog had. Vooral (in de eerste hoofdstukken zelfs alleen!) dát volk werd bepaald bij het heil van het Koninkrijk dat zou (kunnen) aanbreken. Feitelijk gaat Handelingen dan ook verder op het punt waar de Evangeliën eindigen. Ook later in Handelingen, waar Paulus vooral in 'de verstrooiing' (van het volk!) predikt, gaat het wat de verkondiging aangaat in de eerste plaats om Israël (zie Hand. 13:14, 46; 14:1 en 17:2; zelfs in Rome aangekomen spreekt hij eerst met Joodse vertegenwoordigers (voormannen) van het volk aldaar, Hand. 28:17). Logisch dat ook Paulus' prediking gedurende Handelingen gepaard gaat met 'tekenen en wonderen' (Hand. 14:3 en 15:12; vgl. Hebr. 2:4).

In brieven die hij tijdens die periode schrijft, laat hij dat ook merken: "...om heidenen tot gehoorzaamheid te brengen door woord en daad, door kracht van tekenen en wonderen..." (Rom. 15:18 en 19) en: "De tekenen van een apostel zijn bij u verricht met alle volharding, door tekenen, wonderen en krachten" (2 Kor. 12:12). De heidenen die hierbij tot het geloof kwamen, zouden deelgenoot zijn van de zegeningen van het op aarde te vestigen Koninkrijk voor Israël, oftewel: het Koninkrijk der hemelen.

Hoe is het nu?

Maar het volk Israël kwam niet tot geloof. Hierdoor is de prediking van Paulus aangaande het Koninkrijk Gods in Handelingen 28:31 die van een verborgen gebleven Koninkrijk. Zo lagen de feiten immers: er was (en is) geen zichtbare troon in Jeruzalem. Er zat (en zit) dus ook niemand op die troon als Koning. En daarom: het Koninkrijk Gods was (en is) niet zichtbaar op de aarde gevestigd. De *toekomstige eeuw* brak niet aan en we leven nog altijd in de *tegenwoordige* boze eeuw (Gal. 1:4 en Efe. 1:21). De HERE is verborgen.

'Tekenen en wonderen' zijn zaken die gezien worden, om bekering en geloof te wekken. God doet NU, in deze tijd, Zijn verborgen werk aangaande het Lichaam van Christus. Zij die nu tot geloof komen, krijgen deel aan de belofte in Christus Jezus (Efe. 3:4-7). Ziet u het, met de ogen van uw hart (vgl. Efe. 1:17 en 18)?

Is God dan niet bij machte tekenen en wonderen te doen? Zeker wel, en waar het Zijn goddelijke raad dient zal Hij het ook doen. *De Here laat in Zijn Woord echter zien, dat tekenen en wonderen niet kenmerkend zijn voor de tijd waarin wij nu leven.* Als gelovigen hebben we toch de taak Zijn Woord te volgen? Daarin leidt Gods Geest ons. Dat is de werking van de Heilige Geest in deze tijd, opdat wij door het geloof in staat zullen zijn te vatten "hoe groot de breedte en lengte en hoogte en diepte is, en te kennen de liefde van Christus ..." (Efe. 3:16-19).

Straks zal de Here het werk, dat Hij tweeduizend jaar geleden begon, afronden en Israël in de band van Zijn verbond brengen (Ezech. 20:37). Hij zal Zijn Koninkrijk oprichten, als de dag des HEREN aanbreekt en 'tekenen en wonderen' (laten) doen. Onder 'nuchtere' en 'minder nuchtere' gelovigen! Zijn vrede zal dan bekend worden aan alle volken, natiën en talen (vgl. Dan. 6:26-28).

Laat u met betrekking tot deze dingen dus leiden door Gods Woord! De bijbelteksten in het kadertje zullen u overtuigen en u een vaste mening geven. Mocht u aan uw bijbels gefundeerde mening gaan twijfelen, dan zult u ontdekken, dat die twijfel nooit voortkomt uit de bijbelse *waarheid*, maar uit datgene wat u om u heen 'ziet'. En wie of wat heeft het laatste Woord?

De Here Jezus heeft Zijn identiteit bekendgemaakt in Zijn spreken en het doen van tekenen en wonderen. Het signalement van de Messias in de oude profetieën was duidelijk en kon volledig worden

toegepast op Jezus van Nazareth. Hij was meer dan de tempel (12:6), meer dan Jona (12:41) en meer dan Salomo (12:42). Toch werd Hij niet als zodanig aanvaard en dus afgewezen, verworpen.

De Heere zegt in Exodus 34 vers 10, (zeer indrukwekkend): “Zie, Ik sluit een Verbond; in het bijzijn van uw gehele volk zal Ik wonderen doen, zoals niet gewrocht zijn op de gehele aarde en bij al de volken; het gehele volk, in welks midden gij zijt, zal het werk des HEREN zien, want ontzagwekkend is wat Ik met u doe”.

Bert Boersma, oktober 2006